

بررسی جرم‌شناختی تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی

اکرم گروسی¹، حسین گروسی²

تاریخ دریافت: 94/10/15

تاریخ پذیرش: 94/12/05

از صفحه 43 تا 54

پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، سال هشتم،
شماره چهارم (پیاپی سی‌ودوم)، زمستان 1394

چکیده

مقدمه: شبکه‌های اجتماعی نقش پررنگی در دنیای امروز دارند و نمی‌توان آنها را نادیده گرفت. شبکه‌های اجتماعی بر ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی افراد و در سطح کشورها و حتی بین الملل تأثیرگذارند و به همین دلیل در حال گسترش هستند و در آینده نقش به مراتب بیشتر و مهم‌تری را در زندگی بازی خواهند کرد.

روش: در این پژوهش از روش پیمایشی استفاده شده است. از بین دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی تعداد 150 نفر (90 زن و 60 مرد) به روش تصادفی به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند و با تکمیل پرسشنامه محقق ساخته در زمینه تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی در این پژوهش شرکت کردند.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان داد شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی تأثیرگذار هستند. از بین شاخص‌های ذکر شده در حوزه تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی، شاخص اختلافات قومی دارای بالاترین میانگین رتبه و بعد از آن شاخص‌های، تبلیغات ضد دینی و القای شبهات و تهاجم فرهنگی و خودباختگی فرهنگی قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به این یافته‌ها می‌توان نتیجه‌گیری کرد که شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی می‌تواند به صورت بالقوه مخرب باشد.

کلیدواژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی، امنیت اخلاقی، جرم‌شناسی.

1- کارشناس ارشد روانشناسی و عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی؛ garousiak@yahoo.com

2- کارشناسی ارشد مدیریت استراتژیک و مدرس دانشگاه؛ garousi.ac@gmail.com

بررسی جوامع از گذشته‌های دور تا به حال نشان می‌دهد که برخی از نیازها همزاد بشر بوده و باوجود پیشرفت‌هایی که در طول تاریخ صورت گرفته از اهمیت آنها کاسته نشده است، یکی از این نیازها امنیت و آرامش است و از گذشته دور نقش بسزایی در شکل‌گیری جوامع داشته است و وجود آن در هر جامعه‌ای نویدبخش پویایی، رشد، پیشرفت، ثبات، پایداری نهادها و سازمان‌های اجتماعی بوده لذا امنیت از جمله ضروریات زندگی امروزه در سطح جوامع بوده، لیکن امنیت عمومی در شرایط فعلی با توجه به پیشرفت‌ها و تغییر و تحولاتی که صورت گرفته است با تهدیدات نوینی مواجه گردیده است. یکی از این تهدیدها فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی هستند. شبکه‌های اجتماعی، نسل جدیدی از وبسایت‌ها هستند که این روزها در کانون توجه کاربران جهانی اینترنت قرار گرفته‌اند. این‌گونه سایت‌ها بر مبنای تشکیل اجتماعات آن‌لاین فعالیت می‌کنند و هر کدام دسته‌ای از کاربران اینترنتی را با ویژگی خاصی گردهم می‌آورند. به عبارت ساده‌تر، شبکه‌های اجتماعی را گونه‌ای از رسانه‌های اجتماعی می‌دانند که امکان دست‌یابی به نحو جدیدی از برقراری ارتباط و به اشتراک‌گذاری محتوا را در اینترنت فراهم آورده‌اند. امروزه میلیون‌ها نفر از کاربران اینترنت، عضو صدها شبکه اجتماعی متفاوت هستند و بخشی از فعالیت آن‌لاین روزانه را در فضای اینترنت را در این سایت‌ها انجام می‌دهند (محکم کار و حلاج، 1393: 87). از نظر علم ارتباطات، یک شبکه اجتماعی یک ساختار اجتماعی است که از گره‌هایی (عموما فردی یا سازمانی) تشکیل شده است که توسط یک یا چند نوع خاص از وابستگی به هم متصل‌اند. با وجود فواید شبکه‌های اجتماعی این فضا دارای مخاطرات و تهدیدهای بسیاری نیز می‌باشد. دنیای سایبر این امکان را برای سودجویان و شیادان فراهم می‌سازد تا با ارسال و دریافت سریع اطلاعات شخصی افراد و با پردازش دقیق این اطلاعات توسط کامپیوترهای مدرن، نسبت به امنیت اجتماعی و سلامت روحی و روانی و حتی جسمی کاربران در فضای مجازی اقدام نماید (پور نقدی، 1393: 23). تکوین، تطور و توسعه شبکه‌های اجتماعی در دنیای کنونی نتیجه رشد فناوری ارتباطی و فضای مجازی است که به ذات بر وجه اطلاق منفی، مخرب و محل سوال جلوه نمی‌کند. اساسا فضای مجازی و استفاده از ابزارهای اطلاعاتی و ارتباطی ناشی از آن، یکی از ضروریات

مسلم زندگی در عصر انفجار اطلاعات است، اما منطق واقع‌گرایی اقتضا می‌کند که هرگز نباید تک‌بعدی و ساده‌لوحانه به فناوری‌ها و نرم افزارهای فضای مجازی نگریست و در فضایی عاری از تفکرات قالبی و پیش‌داوری به نقد و آسیب‌شناسی آن پرداخته و مضار و مخاطرات احتمالی آن شناسایی گردد. با اشاره به گزارش سازمان ملل که در سال 2014 از افزایش بیش از یکصد درصدی نرخ ارتکاب جرم در فضای مجازی به‌طور کلی سخن به‌میان آورد و در پی آن، بسیاری از جرم‌شناسان برجسته جهان از شکل‌گیری دهکده جنایی مجازی صحبت نمودند.

اگرچه هیچ آمار قطعی در زمینه جرایم سایبری وجود ندارد، شواهد روایی از جمله پیمایش صورت گرفته توسط اداره تحقیقات فدرال (آمریکا) موسسه امنیت رایانه با قاطعیت حکایت از آن دارد که بازدارندگی سنتی در پیشگیری از جرایم سایبری نسبت به جرایم سنتی حتی تأثیر کمتری دارد (تورینی¹، 2010: 89). از این رو اقدامات پیشگیرانه موقعیت‌دار در برابر جرایم سایبری حتی بیش از جرایم سنتی بیش از هر اقدام دیگری ضروری است. از آنجایی که در حال حاضر شبکه‌های اجتماعی، پیوندی جهان‌شمول یافته‌اند، جرایم این حوزه اغلب دارای وصف بین‌المللی شده‌اند. به علاوه، با پیدایش فناوری‌های جدید در این حوزه، از قبیل رایانه‌های لپ‌تاپ، تلفن و مودم‌های سیار، جرایم ارتكابی نیز این قابلیت را خواهند یافت که در هر زمان و مکان، با وصف امحای آثار صحنه ارتکاب جرم و تأثیر بالقوه آن بر تمامی شبکه اتصال جهانی، تحقق یابند. با توجه به اینکه جرایم در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در اشکال مختلفی ارتکاب می‌یابند، از این رو سخن گفتن در خصوص این شرایط دشوار و تقسیم‌بندی آن نیز، قدری مشکل به‌نظر می‌رسد. عدم ارائه دقیق آمار توسط نیروی انتظامی و مراجع قضایی پیرامون جرایم مزبور، ناتوانی در خصوص ارائه تعریف صریح و روشن از ماهیت این جرایم را دوچندان کرده است (موسویان، 1390: 34). با توجه به مسائل مطرح شده مسئله تحقیق حاضر این است که تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی به چه میزان است؟

مبانی نظری تحقیق

دانشمندان مفهوم شبکه اجتماعی را به عنوان استعاره‌های برای توصیف مجموعه‌ای از روابط میان افراد به کار می‌برند. در این دیدگاه، مهم‌ترین مسئله روابط موجود در اجتماع است و واحد تشکیل دهنده ساخت جامعه با حداقل نوعی نظام روابط در کوچک‌ترین مقیاس آن فرض می‌شود. از این منظر، جامعه چیزی فراتر از افراد و روابط اجتماعی آنها نیست (چلپی، 1385: 41). در دنیای مدرن، یکی از تکنولوژی‌هایی که دارای شبکه‌های اجتماعی مجازی گوناگون می‌باشد، اینترنت است. اینترنت یک جریان وسیع و در حال رشد است که در دسترس شبکه‌های ارتباطی کامپیوتری قرار دارد. کاربرد گسترده اینترنت در سطح جهان، ارتباطات از مجرای کامپیوتر را تا این حد آسان کرده که مزیت‌های همه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات از گذشته در ویژگی‌های اینترنت خلاصه می‌شوند (لی و لی¹، 2010: 87). محققان اظهار می‌کنند که استفاده از اینترنت روابط میان افراد را با تکنولوژی‌های پیشرفته بهبود می‌بخشد و شبکه‌های ارتباط اجتماعی را قوی‌تر می‌کند. جامعه می‌تواند از اطلاعات توزیع شده به صورت آنلاین بهره‌بردار و این موضوع اطلاعات جامعه را بیشتر و مؤثرتر می‌کند (ولمن² و همکاران، 2000: 145). یکی از بزرگ‌ترین نقاط قوت اینترنت این است که از محدودیت‌های فضا و زمان فراتر می‌رود و یک مکان مجازی برای ملاقات فراهم می‌آورد که از طریق آن افراد می‌توانند روابط اجتماعی خود را با دیگران حفظ کنند (پاپاچاریسی³، 2002: 134). اینترنت به مردم امکان می‌دهد که با گسترش مرزهای شبکه‌های ارتباط اجتماعی از زندگی واقعی به فضاهای مجازی، با توده‌ای از مخاطبان روبه‌رو شوند. بنابراین، تعاملات جهانی میان مردم را که علایق مشترک دارند پرورش می‌دهد. از سویی دیگر کاستلر و جهان شبکه‌ای را باعث بیگانگی انسان‌ها از یکدیگر و غریبه‌انگاشتن هم می‌داند و می‌گوید: در شرایطی که کارکرد و معنا دچار دوگانگی ساختاری هستند، الگوهای ارتباط اجتماعی بیش از پیش دچار تنش می‌شوند و وقتی ارتباط به معنای دادوستد مفهومی، از میان می‌رود، و دیگر هیچ‌گونه ارتباطی حتی به صورت ارتباط خصمانه وجود نداشته باشد، گروه‌های اجتماعی و افراد از یکدیگر بیگانه می‌شوند و یکدیگر را

1- Lee & lee

2- Wellman

3- Papacharissi

به چشم غریبه و در نهایت به منزله یک تهدید می‌نگرند. در این روند، از آنجا که هویت‌های خاص‌تر و مشارکت در آنها هرچه دشوارتر می‌شود، تجزیه و پراکندگی اجتماعی گسترش می‌یابد (کاستلز، 1385).

امنیت

مقوله امنیت، قدمتی به وسعت تاریخ بشر دارد. از نظر تبارشناسی مفهوم امنیت دارای سابقه طولانی‌تر از مفهوم «عدالت» و «جامعه» است. (مؤذن جامی، 1384 : 111) از جمله اندیشه‌گرانی که به مباحث فلسفی امنیت عطف و توجه جدی نموده‌اند، می‌توان به ارسطو و افلاطون اشاره داشت. از دید این دو فیلسوف، امنیت از اهداف حکومت است و علت وجودی یک حکومت، برقراری امنیت است. چند قرن بعد، نظریه‌پردازان عصر روشنگری از جمله «هابز»¹، لاک²، روسو³ و منتسکیو⁴ منزلتی رفیع‌تر برای امنیت قایل شدند. «هابز» «شرایط طبیعی» را شرایط ناامنی و «شرایط اجتماعی» را شرایط امنیت بر می‌شمارد. «جان لاک» با رویکردی فراگیرتر می‌گوید: «مقصود از صلح و امنیت تنها آن نیست که زنده بمانیم بلکه منظور دستیابی به رفاه، آسایش و ایجاد تسهیلات مشخص است که حق طبیعی ماست.» (سلیمانی، 1376 : 52). سابقه امنیت در ادیان الهی و دیگر ادیان را می‌توان در قرآن مجید جستجو نمود. از 6236 آیه قرآن کریم 853 مورد (13/6 درصد) به صراحت در ارتباط با ایمنی و امنیت است. (فراستخواه، 1375 : 381) امنیت عینی (سرزمین، شهر، جامعه) و امنیت ذهنی (احساس امنیت ناشی از ایمان به خدا و باورهای دینی) در قرآن آمده است که پیامبران بزرگ الهی برای هدایت بشر و تأمین نیازهای اساسی آنان از جمله امنیت اقوام خود و مردم ساکن در سرزمین‌ها را، به‌منظور رسیدن به احساس امنیت، به ایمان آوردن به خدا و انجام کار خیر و شایسته دعوت می‌نمودند و همه آنها معاد را به عنوان روزی که به اعمال نیک و بد انسان در محضر عدل الهی رسیدگی خواهد شد، بشارت می‌دادند. مفهوم امنیت، مصونیت از تعرض و تصرف اجباری و بدون رضایت است و در مورد افراد به معنی آن است که مردم هراس و بیمی نسبت به حقوق و آزادی‌های

1- Habse.

2- Lacke.

3- Roaso.

4- montaskio.

مشروع خود نداشته و به هیچ‌وجه حقوق آنان به‌مخاطره نیفتد و هیچ عاملی حقوق مشروع آنان را تهدید ننماید. (عمید زنجانی، 1367 : 548)

روش پژوهش

روش تحقیق توصیفی است که در زمره تحقیقات زمینه‌یابی قرار می‌گیرد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی می‌باشد. نمونه‌گیری در این پژوهش به‌صورت تصادفی بوده به این صورت که از بین دانشجویان، 150 نفر (90 دختر و 60 پسر) انتخاب و با تکمیل پرسشنامه محقق ساخته در زمینه امنیت اخلاقی در این پژوهش شرکت کردند. مبنای انتخاب نمونه 150 نفری فرمول کوکران بود. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته بود. پرسشنامه دارای 25 سوال می‌باشد و مشتمل بر سوالاتی مبنی بر تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی است.

روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری

در این تحقیق جهت اندازه‌گیری روایی، ابزار اندازه‌گیری روایی صوری است و از نظر متخصصان در این زمینه استفاده شد و برای سنجش پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد به این ترتیب که مقدار آلفای کرونباخ برای نمره کل پرسشنامه در یک نمونه سی نفری برابر با 0/89 به‌دست آمد.

یافته‌ها

هدف اساسی پژوهش حاضر بررسی جرم‌شناختی تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی بود. برای بررسی تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی از نمودار توزیع فراوانی و درصدی و تی‌تک‌نمونه‌ای استفاده شد که نتایج آن در زیر قابل مشاهده است. همان‌گونه که جدول شماره 1 نشان می‌دهد در مجموع 9/55 درصد از افراد نمونه آماری در حد خیلی کم، 21/91 درصد در حد کم، 30/61 درصد در حد متوسط، 28/48 درصد در حد زیاد و 10/52 درصد در حد خیلی زیاد معتقدند که شبکه‌های

اجتماعی بر امنیت اخلاقی با توجه به گویه‌های مورد نظر تأثیرگذار هستند. سایر نتایج مربوط به فراوانی و درصدی هر گویه در جدول قابل مشاهده می باشد.

جدول شماره 1- فراوانی و درصد فراوانی تأثیر شبکه اجتماعی بر امنیت اخلاقی از نظر پاسخ‌گویان

ردیف	گویه‌ها	میانگین	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
1	عدم رعایت حریم خصوصی شهروندان	31/93	16	6	22/7	53/3	2
2	عدم احترام به باورها و ارزش‌های حیاتی شهروندان و حفظ ارزش‌های اجتماعی	30/13	7/3	29/3	24	33/3	6
3	عدم احترام به آزادی‌های مشروع	25/93	15/3	29/3	40	11/3	4
4	اشاعه فساد و فحشا در جامعه	26/33	16	34/7	23/3	22	4
5	وقوع ناهنجاری‌های اخلاقی (مزاحمت نوامیس مردم)	28/66	8	32	34/7	16	9/3
6	تکثیر و انتشار محصولات رایانه‌ای غیرمجاز	34/4	9/3	26	38/7	17/3	8/7
7	شکسته شدن قبح جرایم	27/13	21/3	26/7	19/3	24/7	8
8	عدم تأمین امنیت اخلاقی با حفظ ارزش‌های دینی، اخلاقی و فرهنگ بومی	29/4	20	18/7	28/7	12/7	20
9	برهم زدن انضباط و نظم عمومی جامعه	28/73	10	34	28/7	13/3	14
10	بزرگ‌نمایی و غلو در مورد حادثه‌های خاص در جامعه	30	8	26	32/7	24/7	8/7
11	قانون‌شکنی و حرمت‌شکنی افراد	29/33	14/7	26	26	18	15/3
12	غفلت از نفوذ دشمن و ساده‌اندیشی	28/60	16	26/7	27/3	15/3	14/7
13	عدم رعایت عدالت در فضای مجازی	30/2	13/3	25/3	21/3	26	14
14	بر هم زدن وحدت و همدلی بین مردم	27/47	6	25/3	32/7	30	6
15	هتک حیثیت در فضای مجازی	32/6	0	19/3	40/7	34/7	5/3
16	کلاهبرداری رایانه‌ای	33/13	0	18/7	53/3	42	4
17	اختلافات قومی	35/67	0	15/3	22/7	52	10
18	تکثیر و انتشار شایعات مربوط به	33	12	10	34/7	22/7	20/7

ردیف	گویه‌ها	میانگین	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
	امنیت						
19	تاثیر بالقوه بر خیانت زناشویی	28/8	14/7	24/7	21/3	22	17/3
20	سرد شدن روابط خانوادگی	32/66	0	29/3	27/3	30/7	12/7
21	حس انزوا طلبی	26/97	14/7	12	36/7	24	12/7
22	تبلیغات ضد دینی و القای شبهات	35/2	0	15/3	25/3	51/3	8
23	دزدی اطلاعات و هویت افراد	34/13	7/6	9/3	28/7	46/7	8/7
24	تهاجم فرهنگی و خودباختگی فرهنگی	35/06	0	10	44	31/3	14/7
25	بر هم زدن بنیان خانواده	32/2	8/7	18	31/3	26/7	15/3
	میانگین (درصد)		9/55	21/91	30/61	28/48	10/52

برای آن که معلوم گردد از بین شاخص‌های مربوط به تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی، کدام یک از شاخص‌ها از اهمیت و اولویت بیشتری برخوردار هستند، از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شد. که نتیجه آن در جدول زیر آمده است. جدول شماره 2 نشان می‌دهد که از بین گویه‌های ذکر شده در حوزه تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی، گویه اختلافات قومی دارای بالاتری رتبه میانگین و بعد از آن گویه‌های، تبلیغات ضد دینی و القای شبهات و تهاجم فرهنگی و خودباختگی فرهنگی می‌باشد. سایر نتایج در جدول قابل مشاهده می‌باشد.

جدول 4-7 نتیجه حاصل از اجرای آزمون رتبه‌ای فریدمن به تفکیک شاخص‌های مربوط به تاثیر

شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی

رتبه میانگین	شاخص‌های مربوط به تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی
13/81	عدم رعایت حریم خصوصی شهروندان
12/48	عدم احترام به باورها و ارزش‌های حیاتی شهروندان و حفظ ارزش‌های اجتماعی
9/53	عدم احترام به آزادی‌های مشروع
9/91	اشاعه فساد و فحشا در جامعه
11/72	وقوع ناهنجاری‌های اخلاقی (مزاحمت نوامیس مردم)
11/93	تکثیر و انتشار محصولات رایانه‌ای غیرمجاز
10/69	شکسته شدن قبح جرایم
12/12	عدم تأمین امنیت اخلاقی با حفظ ارزش‌های دینی، اخلاقی و فرهنگ بومی
11/35	برهم زدن انضباط و نظم عمومی جامعه
12/18	بزرگ نمایی و غلو در مورد حادثه‌های خاص در جامعه

رتبه میانگین	شاخص‌های مربوط به تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی	
12/20	قانون‌شکنی و حرمت شکنی افراد	11
11/67	غفلت از نفوذ دشمن و ساده اندیشی	12
12/66	عدم رعایت عدالت در فضای مجازی	13
12/59	بر هم زدن وحدت و همدلی بین مردم	14
14/24	هتک حیثیت در فضای مجازی	15
14/38	کلاهبرداری رایانه‌ای	16
16/17	اختلافات قومی	17
14/60	تکثیر و انتشار شایعات مربوط به امنیت	18
12/78	تأثیر بالقوه بر خیانت زناشویی	19
14/03	سرد شدن روابط خانوادگی	20
13/21	حس انزوا طلبی	21
15/93	تبلیغات ضد دینی و القای شبهات	22
14/99	دزدی اطلاعات و هویت افراد	23
15/73	تهاجم فرهنگی و خودباختگی فرهنگی	24
14/08	بر هم زدن بنیان خانواده	25

برای بررسی بیشتر این سوال از آزمون تی تک‌نمونه‌ای استفاده شد که نتایج آن در زیر قابل مشاهده می‌باشد.

جدول 4: آزمون تی تک‌نمونه‌ای برای مقایسه میانگین نمونه و میانگین نظری در شاخص‌های تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی

شاخص	مقدار t	درجه آزادی	میانگین نظری	میانگین نمونه	تفاوت میانگین‌ها	سطح معنی‌داری
نمره کل پرسشنامه	2/18	149	75	77/06	2/060	0/001

همان‌طور که آزمون تی تک‌نمونه‌ای نشان می‌دهد میانگین نمونه در شاخص‌های تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی به‌طور معنی‌داری با میانگین نظری تفاوت دارد و این تفاوت در سطح (0/01) معنی‌دار است. نتایج آزمون تی تک‌نمونه‌ای نشان داد که گروه نمونه به‌صورت کلی تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی را بالقوه مخرب می‌دانند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اساسی پژوهش حاضر بررسی جرم‌شناختی تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی بود. در مجموع 31 درصد از افراد نمونه آماری در حد خیلی کم و کم، 30 درصد در حد متوسط، 39 درصد در حد زیاد و خیلی زیاد معتقدند که شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی تاثیرگذار هستند و از بین گویه‌های ذکر شده در حوزه تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی، گویه اختلافات قومی دارای بالاترین میانگین رتبه و بعد از آن گویه‌های، تبلیغات ضد دینی و القای شبهات و تهاجم فرهنگی و خودباختگی فرهنگی می‌باشد. نتایج آزمون تی تک‌نمونه‌ای نشان داد که گروه نمونه به‌صورت کلی تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت اخلاقی بالقوه مخرب می‌دانند. برای جلوگیری از اثرات مخرب ارتباط با پایگاه‌های ضد اخلاقی باید به سمتی حرکت کنیم که سایت‌های مفید، جذابیت پیدا کند. یعنی ابتدا در حد توان باید در زمینه سایت‌های مفید و درعین حال جذاب سرمایه‌گذاری کنیم. از طرف دیگر هم باید موارد منفی را سد کنیم، یعنی از نفوذ سایت‌های مخرب، به این سو جلوگیری کنیم. چون در کشورهای غربی، مثل انگلیس، مسئله استفاده از سایت‌های مستهجن توسط دانش آموزان مدارس به صورت یک بحران درآمده است و آنها به این نتیجه رسیده‌اند که دو راه در پیش رو دارند: بستن راه‌های دسترسی به اینترنت یا کنترل آن. در هر حال نیاز اساسی جوامع در حال رشد به دریافت اطلاعات مفید و سازنده را نمی‌توان نادیده گرفت. و این درحالی است که از تخریب مبانی اعتقادی و اجتماعی جامعه نیز می‌باید با حساسیت تمام جلوگیری کرد. پیدایش رایانه و پس از آن دنیای مجازی اینترنت، همواره خود دستاوردهای مثبت و منفی بسیاری داشته و دارد. از جمله پیامدهای منفی آن، پیدایش جرم نوظهور رایانه‌ای و اینترنتی است. استفاده نادرست از اینترنت یکی از عوامل اصلی وقوع جرم زنا، همجنس بازی و... است. یکی از ارزش‌های مترقی در جامعه اسلامی، حفظ عفت عمومی و اخلاق حسنه و نظم عمومی است. آنچه مسلم است بهره‌برداری و استفاده صحیح از فضای مجازی مستلزم رعایت هنجارهایی است که تخطی از آنها می‌تواند باعث آسیب‌هایی شود و برخی از آنها حتی مستوجب جرم‌انگاری و مجازات گردند. شیوع جرایم رایانه‌ای در حوزه‌های مختلف اجتماعی موجب بروز خسارت‌ها و آسیب‌های متعددی در جامعه می‌گردد. از مهم‌ترین آسیب‌های وارد بر فرد و جامعه از بین بردن

مبانی و اصول اخلاقی و نظام اجتماعی بوده که خسارت‌های زیادی به نظام‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه وارد می‌کند. هر چه بیشتر فناوری‌های اطلاعات توسعه یابد جرایم رایانه‌ای مرتبط با هنجارشکنی‌های غیراخلاقی نیز توسعه پیدا خواهد کرد و تاثیر منفی بر نظام اجتماعی و بنیادهای خانواده خواهد داشت.

پیشنهادها

با توجه به نتایج تحقیق می‌توان پیشنهادهایی برای کاهش جرایم در شبکه‌های اجتماعی به شرح زیر اعلام کرد:

- 1- آگاهی به شهروندان در زمینه مسائل اصلی حقوقی و اخلاقی در فضای سایبر.
- 2- حفظ حقوق معنوی و مادی پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای با حق مالکیت آنها.
- 3- ترویج اطلاعات پاک و سالم، اعتماد سازی در محیط سایبر.
- 4- ایجاد اصل انکارناپذیری و جلوگیری از انتشار غیرمجاز داده‌های متنی، صوتی، تصویری، پورنوگرافی در فضای مجازی.
- 5- حفظ امنیت داده‌ها و شبکه‌ها مواردی هستند که در محیط سایبر باید پیاده شود تا اخلاق انسانی و دینی به منظور حفظ نظم اجتماعی و عمومی و عنصر روانی مهم، بر افراد و جامعه حاکم شود.

منابع

- قرآن کریم.
- پورنقدی، بهزاد(1393). «نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی در نظم و امنیت استان خراسان شمالی». فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی. سال اول. شماره اول. صص، 69-90.
- چلبی، مسعود(1385). تحلیل اجتماعی در فضای کنش. تهران. نی.
- سلیمانی، داود (1376). «بررسی رابطه ایمان، عدالت، رشد، توسعه اقتصادی و امنیت اجتماعی». مقالات آرایه شده در همایش توسعه و امنیت عمومی، تهران، انتشارات ناجا.
- عمیدزنجانی، عباسعلی (1367). فقه سیاسی. جلد اول، تهران، انتشارات امیرکبیر.
- عزیززاده اقدام، محمد باقر؛ قاسم زاده، داود؛ زارعی، یعقوب و باباخانی، وحیده(1393). «بررسی اعتماد به پلیس امنیت اخلاقی در بین شهروندان شهر تبریز و عوامل موثر بر آن». فصلنامه دانش انتظامی آذربایجان شرقی. سال چهارم. شماره دوم(پیاپی 13). صص، 43-21.
- فراستخواه، مقصود (1376). «امنیت در قرآن». مجموعه مقالات همایش امنیت و راه‌کارهای توسعه، انتشارات ساعس ناجا، تهران.
- کاستلز، مانوئل(1385). عصر اطلاعات، قدرت هویت. ترجمه حسن چاوشیان. تهران. طرح نو
- مؤذن جامی، محمدهادی، (1384). «تاملی بر مفهوم نظم و امنیت و عوامل مرتبط با آن». فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره اول .
- موسویان، سید مرتضی(1390). «طراحی فضای سناریوی شبکه‌های اجتماعی در ارتباط با جنگ نرم(در افق برنامه پنجم توسعه)». مطالعات قدرت نرم. سازمان بسیج اساتید. سال اول، شماره اول. صص، 161-185.
- مؤمنی، اسکندر (1388). گزارش عملکرد ناجا.
- Lee, J.; and H. Lee (2010). "The Computer-Mediated Communication Network: Exploring the Linkage between the Online Community and Social Capital", *New Media and Society*, No.12(5).
- Papacharissi, Z. (2002). "The Presentation of Self in Virtual Life: Characteristics of Personal Home Pages", *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 79 (3).
- Turrini, Et, (2010). "Increasing Attack Costs and Risks and Reducing Attack Motivations", Ed. by: Sumit Ghosh & Elliot Turrini, *Cyber Crimes: A Multidisciplinary Analysis*, 1st Ed., London, Springer Publications Ltd.
- Wellman, B.; and Haase, J. Witte; and K. Hampton (2001). "Does the Internet Increase, Decrease or Supplement Social Capital?" *Social Networks, Participation and Community Commitment*, *American Behavioral Scientist*, 45(3).